

padě i zvláštními předpisy nařízena a byla tato opatrnost podle těchto předpisů při všech takových příležitostech zachována.

Jestliže tedy v tomto případě nebylo dbáno této opatrnosti oněmi předpisy zostřené a střecha při skončené práci byla ponechána prostě v tomto stavu těžce ohrožujícím bezpečnost zdraví a života, projevil tím zřízenec, jemuž tento úkol náležel, dojista hrubou nedbalost, která nutně musí vésti k úsudku, že nemá dostatečné svědomitosti, dbalosti a vědomí pro odpovědnost, kteréžto vlastnosti teprve, jsou-li sdruženy s ostatní odbornou způsobilostí, naplňují požadavek zdatnosti, jak zákon má na mysli. V tomto případě přichází v úvahu při tomto úsudku, zejména, že se opomenutí stalo právě se strany osob, které jsou zvlášť k tomu ustanoveny, aby řádným dohledem takové závady byly zamezeny, opomenutí stalo se tedy hrubým porušením povinností jim zvlášť a odpovědně uložených.

K tomuto úsudku byl první soud tím spíše oprávněn, když žalovaný stát nedokázal a dokázati se ani nepokusil, že se ono opomenutí stalo jenom z nějakého lehčího nedopatření, vyvolaného snad jen shodou sběhlých okolností.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 29. zářj 1927
Rv I. č. 2011/26. Dr. K. Horlivý.

Právní účinky nepodání žalobní odpovědi včas nastanou samy sebou, třebaže žalobce nenavrhl ještě vydání rozsudku, pro zmeškání podle § 398 c. ř. s. Předpis § 145, odst. 2. c. ř. s. tu neplatí.

První soud odmítl žalobní odpověď podanou po uplynutí lhůty (§ 243 c. ř. s.), ačkoli žalobce ještě nenavrhl vydání rozsudku pro zmeškání podle § 398 c. ř. s.

Druhý soud vyhověl rekursu žalovaného a nařídil prvnímu soudu, by odpověď přijal a o ní jednal. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu s tímto odůvodněním:

Co do přípustnosti dovolacího rekursu nutno předeslati, že rekursní soud, zrušiv usnesení prvního soudu, neuložil mu, aby o téže otázce, t. j. o otázce včasnosti neb opožděnosti žalobní odpovědi po výslechu stran znova rozhodl, nýbrž že sám tuto otázku rozřešil a prvnímu soudu nařídil další jednání o žalobní odpovědi ve věci, takže tu nepřichází v úvahu předpis § 527, odst. 2. c. ř. s.

Až dosud byla praxe jednotna v tom, že právní účinky ne-

podání žalobní odpovědi včas nastanou samy sebou, třebaže žalobce nenavrhl ještě uskutečnění právních následků promeškání a že žalobní odpověď po uplynutí lhůty, určené podle § 243 c. ř. s., nemůže již býti dohnána. Tato praxe založena byla na posudku nejvyššího soudního dvoru dříve ve Vídni k § 398 c. ř. s., oznámeném v nařízení min. sprav. ze dne 3. prosince 1897 čís. 44 Věstníku (t. zv. odpovědi) a bylo poučení tohoto obsahu pojato také do úředního vzorce protokolu o prvním roku s nařízením odpovědi na žalobu (vzorec čís. 68 dříve i nyní). Tohoto vzorce s týmž poučením bylo použito také v tomto případě.

Rekursní soud zastává názor, že byla-li sice lhůta k žalobní odpovědi zmeškána, ale žalobce dosud neučinil návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání podle § 398 c. ř. s., může býti zmeškání žalovaného podle § 145, odst. 2. c. ř. s. zhojeno až do dne, v němž návrh žalobcův k soudu dojde. S tímto názorem nelze souhlasiti a nutno naopak pokládati dosavadní praxi za správnou podle zákona.

Podle § 144 c. ř. s. má promeškání procesního úkonu bez újmy dalších účinků, stanovených pro jednotlivé případy za následek vyloučení z procesního úkonu, jež bylo předsevzítí. Zde zákon ustanovuje všeobecný účinek zmeškání a odkazuje ještě na zvláštní účinky pro jednotlivé případy v zákoně předepsané, mezi něž náleží také předpis § 398 c. ř. s., který se odvolává na předpis § 396 c. ř. s. a má ten další účinek, že nutno pokládati žalobní údaje za pravdivé.

Z doslovu § 145, odst. 2. c. ř. s. mohlo by se ovšem zdáti, že ježto závisí právní újmy promeškání na návrhu, jest možno promeškáný úkon — tedy žalobní odpověď — dohnati až do dne návrhu. Ale nelze se spokojiti jen slovným výkladem tohoto jediného předpisu, nýbrž nutno přihlédnouti také k jiným předpisům civilního řádu soudního, dotýkajícím se této otázky a vyšetřiti pravý smysl zákona ze souvislosti všech dotýčných předpisů. Netřeba ani vyvozovati důsledky z poučení, vytištěného v protokolu o prvním roku vzorec čís. 68 vzhledem k možné námitce žalovaného, že na toto ustanovení nebyl upozorněn a že mu jako laikovi nebylo známo.

Všeobecný předpis § 145 c. ř. s. neplatí tehdy, má-li zákon pro zvláštní případy jiná ustanovení. A tak tomu právě jest při zmeškání lhůty k žalobní odpovědi. Již § 244 c. ř. s. ustanovuje, že byla-li odpověď podána včas, položí předseda rok k ústnímu jednání. Slovu »včas« nutno rozuměti vzhledem k souvisu s § 243 c. ř. s. tak, že byla žalobní odpověď podána v ustanovené lhůtě. Nesmí tedy předseda naříditi rok k ústnímu

jednání ve věci tehdy, byla-li sice žalobní odpověď podána, ale nikoli v č a s.

Dále ustanovuje § 398 odst. 1. c. ř. s. (netřeba tu hleděti ke zvláštním případům ostatních odstavců tohoto paragrafu), že může žalobce navrhnouti vydání rozsudku pro zmeškání ve věci hlavní (§ 396 c. ř. s.), nepodal-li žalovaný v č a s odpovědi na žalobu, tedy zase ve stanovené lhůtě. Pro tento návrh žalobcův není lhůta určena, může jej tedy podati kdykoliv, neboť nabyl zákonného nároku na vydání rozsudku pro zmeškání již tím, že žalovaný nepodal odpovědi včas.

Podle § 73 odst. 2. c. ř. s. nelze proti straně chudé vydati rozsudek pro zmeškání proto, že nepodala odpovědi na žalobu v č a s, t. j. zase ve lhůtě, ač jestliže strana bez průtahu po doručení žaloby podala žádost za propůjčení práva chudých, ale tato nebyla ještě vyřízena. Z toho jde, že jen v tomto případě jsou následky promeškání vyloučeny, ale že jinak nastávají uplynutím lhůty.

Použití § 145 odst. 2. c. ř. s. také na případ nepodání odpovědi včas, vedlo by k tomu, že by strany mohly srovnalou vůlí lehce obcházeti předpisy civilního řádu soudního, v nichž jest vtělena zásada, že po zahájení sporu není již ponecháno na vůli stran, s jakou rychlostí chtějí ve sporu postupovati, nýbrž naopak, že řízení sporu jest v rukou soudu, jenž pečuje o to, aby se ve sporu řádně pokračovalo a tento byl proveden pokud možno rychle, účelně a nenákladně. Sem náležeji zejména předpisy o prodlužování lhůt, odročování roků a přerušení řízení. Strany mohou sice ujednatí klid řízení, ale jinak nemohou libovolně lhůty prodlužovati. Kdyby se přisvědčilo názoru rekursního soudu, mohl by býti obcházen bez dalšího předpis § 128 odst. 1. c. ř. s., že prodloužení lhůt ujednáním stran je nepřípustné. Žalovaný mohl by za souhlasu žalobce dosíci k odpovědi na žalobu lhůty několikanásobně delší, než jest nejdelší lhůta v § 243, odst. 1. c. ř. s. predepsaná.

Konečně jest jen stručně odkázati také na praktické důsledky názoru rekursního soudu, který by vedl k tomu, že by žalobce musil v každém případě bedlivě míti v patrnosti nastalé zmeškání lhůty, neměl-li by přijíti se svým návrhem na vydání rozsudku pro zmeškání pozdě. K tomu by nestačilo jen přesvědčiti se u soudu v den po uplynutí lhůty, zda odpověď došla, neboť doba poštovní dopravy nevčítá se do lhůty (§ 89 org. zák.) a zásilka může se na poště zdržeti, takže by bylo třeba opětovaného zjišťování u soudu, což by pro žalobce vzdáleného bydliště jistě bylo spojeno s obtížemi a náklady.

Všechny tyto důvody mluví pro správnost dosavadní praxe, že právní účinky promeškání lhůty k podání žalobní odpovědi nastávají samy sebou, tudíž bez návrhu žalobcova a že § 145, odst. 2. c. ř. s. tu neplatí.

Nutno tedy dále zkoumati otázku, zdali žalovaný v tomto případě skutečně lhůtu zmeškal. Žalovaný to popírá s poukazem na usnesení procesního soudu, jímž mu bylo (ovšem již po lhůtě) povoleno právo chudých a zřízení advokát. Rekursní soud této otázky pro svůj právní názor neřešil. Ze spisů však jde bezpečně najevo, že promeškání nastalo. Při prvním roku dne 20. července 1927 byla žalovanému určena lhůta tří neděl, která vzhledem k soudním prázdninám (§ 225 c. ř. s.) skončila dnem 15. září 1927. Dne 13. září 1927 — tedy dva dny před uplynutím lhůty — podal sice žalovaný žádost za povolení práva chudých a zřízení advokáta, ale žádost byla zamítnuta, protože nebylo přiloženo vysvědčení chudoby a usnesení to vešlo v právní moc. Tím bylo zmeškání zpečetěno, neboť další postup žalovaného i procesního soudu, totiž žádost žalovaného ze dne 29. září 1927 s připojením vysvědčení, vrácení vysvědčení soudem k doplnění, opětne jeho předložení dne 10. října 1927 a konečně povolení práva chudých usnesením ze dne 10. října 1927 »s účinností od 29. září 1927« udály se vesměs již po uplynutí lhůty a nemohly již ničeho měniti na právním stavu, který promeškáním nastal sám sebou. Bylo věci žalovaného, aby včas zažádal žádostí řádně doloženou o právo chudých, zvláště když k tomu měl od podání žaloby času 9 neděl a od prvního roku času 8 neděl. Kdyby byl podal žádost bez průtahů po doručení žaloby a její vyřízení se bylo zpozdilo, nebylo by nastalo podle § 73, odst. 2. c. ř. s. promeškání.

Konečně jest ještě řešiti otázku, co se má státi se žalobní odpovědí pozdě podanou. Zákon v tom směru nemá předpisu. Ve shora zmíněném posudku nejvyššího soudu dříve ve Vídni bylo vysloveno, že má býti opozděná žalobní odpověď z úřední moci odmítnuta. I tento postup jest schváliti, neboť nemělo by významu, proč by byla ve spise ponechávána žalobní odpověď, která nemůže býti podkladem pro pokračování v řízení ve věci samé.

Bylo tudíž usnesení prvního soudu v celém obsahu obnoveno.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 27. ledna 1928,
č. j. R II 443/27-2. Václav Cícha.